

אדם כי ימות באהל

אחד מגאוני התורה שכירושלים היה הגאון הנודע רבי משה יהושע לנדא בן ר' לוי יצחק זצ"ל (כ"א טבת תרפ"א - ה' אדר תש"מ), מגדולי תלמידי החזון איש, בעמח"ס ישועת משה, שהיה גר ברחוב השל"ה בשכונת שערי חסד בירושלים, בבניין הצמוד לביהמ"ד הגר"א, ואל מול בימ"ד קטן נוסף שבשכונה. מלבד גדולתו התורנית, נודע רבי משה יהושע בקולמוסו הטהור, הצח והזך, בו העלה מרגשות ליבו, לב הארי, ביצירות שונות לדורות.

אחת מהן הייתה הפואמה הבאה, שנכתבה - על פי המקובל - לאחר שבבית המדרש הקטן שלמול ביתו ישב מרן ראש הישיבה זצוק"ל, אז בחור צעיר, בשקידה עצומה, יומם ולילה, ועסק בתורה. רבי משה יהושע, שהתפעם מן המחזה של ההתמדה העצומה, כתב אז את השורות הבאות, שפורסמו לימים לילדי ישראל, להגביר חשקם לאהבת לימוד התורה.

עמלה של תורה

...ושמואל פוזם לאטו נגון גמרא ידוע,
יפה לפזמו תוך עיון בסגיה חמורה,
עת נתון המוח בסבך של קשיות ופרוקים,
כלו מרכז למצא בתעלומה את נקדת המוצא.
יפה לפזמו בלילה בשעה מאחרת,
קשוב להמית הרוח המתדפק עצוב בחלון
בית-מדרש מואר, לשלב בקצב הנגינה
משניות, בריתות ותוספתות, מימרות תנאים ואמוראים,
פלגות, קשיות ואבעיות, היות דאבני ורבא,
לצלול במעמקי דבריהם, ולהתבשם בטללים רוחניים.
סברות הנה-אמינה ומסקנה, דעת מקשן ותרגון
מבררים הלכה לאמתה, דין ממצים עד תמו.
וכמה יוארו העינים עם כל חדוש נוסף,
עם כל טפה חדשה, מוקרת ממעין הדעת,
עם כל אגל רענן, חנון מטל השמים.
כמה ירחב הלב, כמה יגיל ויעלוז!
זר לא יבין לשמחה מה זה עשה,
זר לא יבין מה פשר נהרה זאת
תמיד נסוכה על פני בני-ישיבה חורים,
מה הגצים המהבהבים באישוני עיניהם השקועות?
רק אשר חש חריפותה של קשיה,

הוא יחוש מתקו של תרוץ... רק אשר התלבט
ימים מספר על מאמר סתום או הלכה תמוהה,
התנסה בעשרה נסיונות של ישובים ודיוקים,
פלפל פלפולים של הבל, וקשיה בעינה עומדת,
רק הוא יחוש אותה חדרה עלאית,
תציף את כל בתי הנפש, תשקה
מיין-האשר הנצחי, יינה של תורת אמת
עת תבריק שלא במתכון סברה ישרה, זכה, ברה
(אי מזה לפתע באה? מי זה העירה פתאם?)
תישר הדורות הסגיה, תבהיר צפונותיה המפלאות,
בה פלס לבטח דרכו, במבוך נפתוליה הטמירים.
ואם כי לשד מז ועצמות ימצו ממנו הסוגיות
ואם כי ברב עמל וטרח יגיע עד חקרן -
מה כדאים אלה הקרבנות, קרבנות ללא-אשמה,
כהן גדול תמיד להיות, משמש לפני ולפנים.
מה נעים זה הטרח, זה העמל הברוך,
חז"ל עליו הזהירו ב"סנהדרין": "אדם לעמל ילד -
לא לעמלה של מלאכה, לא לעמלה של שיחה,
אלא לעמלה של תורה..."

י. ל. לנדא

